

TORTUR

Et kort øjeblik bliver ventilatorviftens rytmiske brummen overdøvet af hans prust og hendes latter. Så fortsætter sengefjedrene deres muntre knirken. I det duftende mørke udenfor spiller cikaderner op under månens segl. I de sorte skygger under træerne afslører et par små, orange cigaretgløder de bevæbnede mænds tilstedeværelse.

I Colombias frodige grønne skove ulmer krigen. Det har været i mere end en generation nu, og det er en livsform.

Kokain, bortførelser, løsepenge, forsvindinger. "War on Drugs", kampen mod de kapitalistiske undertrykkere, kampen mod de kommunistiske djævlé, kampen mod kriminalitet, kampen for overlevelse. Eksempler statueres, fjender og forrædere straffes, mistænkte forhøres og kastes bort som ødelagt legetøj. Et hav af grusomheder begås, de fleste af dem retfærdiggjort af fjendens grusomhed, i en årtier gammel ond cirkel.

Men ét er mishandling, et andet er, hvad det gør ved de som deltager. Tortur er ikke blot en kort, skarp smerte, det bliver til et mørkt spejl, der forvrænger forholdet mellem mennesker. Herom handler scenariet, om såvel ofre som bødler, før og efter.

"Tortur" er et sensuelt, skummelt opleve-scenarie inspireret af danske con-scenarier fra halvfemserne. Det fokuserer på konsekvenserne af grusomhed snarere end de grusomme handlinger i sig selv, på at uhyrligheder begås af mennesker, ikke ansigtsløse monstre. Det handler om de ting ved torturen, som Hollywood for det meste skjuler bag brave helte, feje skurke og tikkende bomber. Synes du at film som "Deer Hunter" eller "Full Metal Jacket" er spændende, rummer "Tortur" tre timers spændende spil for dig.

Velkommen til.

Her er et par noter til "sikkerhedsforanstaltninger". Normalt holder spillerne til to karakterer, der taler sammen, hinanden i hånden. Hvis du har brug for lidt mere afstand i spillet, kan du signalere det ved at bryde den fysiske kontakt mellem hænderne. Hvis det stadig ikke er nok, kan du løfte håndfladerne op foran dig for at signalere, bak lige lidt væk. Dette kan gøres af alle ved bordet, ikke kun folk med karakterer i kontakt. Det næste skridt er at sige "cut", hvilket afbryder scenariet indtil videre. Det kan også gøres af alle, men lad være med at gøre det, medmindre du virkelig føler dig presset! Det er ikke bare en lille timeout, det er en afbrydelse. Endelig kan spilleder kalde "defensivt spil", hvis nogen spolerer spillet med overdrevet distancerende spil. Sker det, så ret ind eller tag sætningen forfra, hvis dét er hvad spilleder beder dig om.

Første sæt: Far og søn**Scene 1:** Mateo Carlos, relation, før.

Sted: Pablo Carlos lille landsted langt, langt ude på landet i det sydlige Colombia. Alle på egnen er "mestizer", halvblodsindianere.

Mateo Carlos er ca. ti år gammel, og søn af Pablo, som er i trediveerne. Pablo er coca-bonde, og det har trukket ham og hans familie op fra den totale fattigdom til noget, der mindede om velstand. Men næppe havde familien fået bil, TV og generator, før hæren og amerikanerne ("rådgivere"), som var kommet til området i hælene på et stort, nyt vejprojekt, kom og brændte coca-markerne af.

Det var to år siden. Så var der gæld, men ingen penge, og ingen benzin. Så da Mateos mor Dorita for halvandet år siden fik blindtarmsbetændelse, stod der en udmærket bil, som ikke kunne køre hende til klinikken. Hun døde under svære pinsler. Det var slemt for Pablo men værre for lille Mateo. Først var Pablo ked af det ligesom Mateo, så blev han meget vred og snakkede meget om amerikanerne og regeringen, men en dag efter nogle måneder holdt han op med at tale om det. I stedet har han gået og været hemmelighedsfuld med nogle ting, som han tror Mateo ikke har bemærket. Og cocaen gror igen inde i skoven. Ellers har far været fin nok, og virkelig gjort sit bedste for at være stærk.

I skolen har det ikke været nemt. Dels holdt Mateo pludselig op med at få fine, nye ting, dels har nogle af de andre børn drillet ham en del efter at hans mor døde. På det sidste har naboens to knægte, Roberto og Geraldo, været efter Mateo og drillet ham med alt muligt, og taget et par fine kondisko, far har givet ham for nyligt, og de er et år ældre, og større, og der er to af dem. Naboen hedder hr. Pardo, Arturo Pardo, og er bonde.

Pablo sidder i stuen og hører radio, da Mateo kommer hjem fra skole og er ked af det. Han er blevet drillet med at han ikke er så høj.

Tid: Ca. seks minutter. Din mission: Søg støtte og trøst, så din far får en chance for at vise sig som en god, eller i alt fald velmenende, far.

Scene 2: Synspunkt.

Sted: Federicos og Malenas hus, i en forstad i det nordlige Colombia. Federico er colombiansk soldat, hjemme på orlov i en måned. Han og hans kone Malena, der noget usædvanligt er protestanter, har aftalt at prøve at få et barn sammen. Federico har været med til at "blødgøre" mistænkte FARC-kollaboratører til forhør. En af dem var Pablo Carlos. Nu er det lørdag formiddag, og Federico beder i stuen, mens Malena er i køkkenet.

Tid: Otte minutter, hvoraf Federico sidder i stuen og beder de første fire, mens Malena er off stage.

Din mission: Umiddelbart efter observatøren er kommet med et udsagn som det første, skal du komme med et udsagn om Federico eller lejligheden. Efter Federicos fire minutter kommer du på igen, når Malena er kommet ind. Så har du frit spil. Husk: Du skal levere et synspunkt, så du har ret og pligt til at mene noget om scenen. Du skal komme med beskrivende udsagn, som giver kulør og dybde til scenen, og hvert udsagn skal indeholde enten en metafor, eller en værdi-dom i form af et ladet tillægsord, positivt eller negativt. Du har i denne scene ikke lov til at udtale dig direkte om karakterernes indre liv, men du kan nævne ydre omstændigheder, som antyder det.

Scene 3: Mateo Carlos, relation, efter.

Sted: Pablo Carlos lille landsted langt, langt ude på landet i det sydlige Colombia.

Soldaterne kom en dag og tog far. Efter tre måneder kom han tilbage igen. Mateo har boet hos tante Paca i mellemtiden, men det har været ret hårdt. Nu er far, Pablo, kommet hjem igen, og alting skal nok blive godt! Far har været hjemme i to uger, og han har været lidt tavs. Paca kommer med mad, og resten af familien hjælper også.

Nu er Mateo blevet drillet rigtig meget igen af naboens knægte, fordi hans fine sko var i stykker. Men far er hjemme nu, og han ved sikkert råd!

Tid: Seks minutter. Din mission: Du skal insistere på hjælp og støtte fra far. I første omgang er det OK, at du får en afdæmpet reaktion, men anden gang du skubber, ca. halvejs, skal du skubbe så hårdt at far ikke kan slippe uden om at reagere.

Andet sæt: En ny dag truer

Scene 1: Observatør.

Sted: Foran Emma Ladowicz's hus, i en nydelig forstad til Chicago, en klar, forblæst efterårs morgen.

Emma Ladowicz, ingeniør på 40, arbejder for firmaet APEC, og deltager ofte i store bygningssprojekter i Mellem- og Sydamerika. Sin ældste datter Mary på 10 fik Emma med John Ladowicz, hendes livs kærlighed, som også var ingeniør og rejselysten, men som døde i en ulykke, da Mary var to. Emma blev trøstet af den noget mere bofaste Allan, med hvem hun fik Cathy og blev gift. Allan havde det dog svært med rejserne, og kunne ikke rigtig konkurrere med mindet om John (som da også er Marys afgud). De blev mindeligt skilt forrige år, og de bor nu i den anden ende af byen. Emma og Mary tog Johns navn igen.

Emma er ved at sende sin ældste datter Mary på ti år i skole. Mary er lidt morsyg, og ængstelig over at Emma i næste uge skal til Colombia for at arbejde på et vejprojekt. Skolen ligger lige nede for enden af vejen, og Emma vil have Mary til at gå selv.

Tid: Fire minutter. Din mission: Du skal sætte et par farver på efterårsløvet på træerne langs vejen. Derefter har du frit spil. Husk: Som observatør skal du levere konkret beskrivelse, der giver kulør og dybde til scenen, og du må ikke bruge metaforer eller værdiladede tillægsord.

Scene 2: Luisa Vera, bøddel.

Sted: Ved et lejrbål i en FARC-lejr i en bjergrig egn i det sydlige Colombia, om aftenen.

Luisa Vera er guerilla-veteran på 35, med en baggrund som venstreorienteret spanskstuderende fra et reaktionært middelklassehjem, og i det sidste par år har hun tjent sagen som fangevogter for nogle af de velbjergede gidsler, bevægelsen holder for løsepenge. Nu sidder hun over en kande kaffe og er ved at indvie sit "føl", den unge kvindelige rekrut Pilar, i fangevogtergerningens hemmeligheder.

For nogle år siden var Luisa vogter for godsejerdatteren Madeleine, og nu er hun vogter for den amerikanske ingeniør Emma, som har været gidsel i halvandet år, og hvis løsepenge vist er ved at falde på plads nu.

Luisa har en hemmelighed, som hun på trods af bevægelsens fremsynethed og tolerance ikke har kunnet få sig selv til at komme ud med.

Hun er lesbisk, i alt fald mest. Drengene, og siden mænd, har hun været sammen med nogle gange, men det har aldrig været rigtig fantastisk.

Men i de tre år, Luisa var vogter for Madeleine, kom de to ret tæt på hinanden efterhånden som arrogancen blev pillet af den lille overklassetøs, og en dag måtte Luisa indse at hun var faldet i en fælde: Hun var håbløst forelsket i Madeleine, som i alt fald på en måde gengældte følelserne, selvom

der aldrig skete noget fysisk.

Da løsepengene blev betalt, og Madeleine rejste, havde Luisa nær skudt sig. Kort efter blev Luisa beordret til at tage sig af Emma, den privilegerede, "frigjorte" amerikaner. Luisa havde da hørt om "Stockholmsyndrom" og den slags, og var fast besluttet på ikke at lade det nye gidsel komme under sin hud. Derfor begyndte Luisa systematisk at håne, fornede og knække Emma. Ganske diskret, for ordren var at behandle gidslet humanitært, så pin-slerne bestod stort set kun af ord, men ord viste sig at være ganske effektive i det lange løb, for efter et års psykisk terror og indespærring brød Emma sammen. Luisa var lige ved at blive blød, men huskede sin egen smerte og holdt ud. Nu kan hun få sin fange til at stivne eller skælve, blot med et par hviskede ord.

Luisa er ret tiltrukket af den unge Pilar, som vist intet fatter. Dels prøver Luisa at komme tæt på Pilar og indsmigre sig, i håb om at Pilar en dag vil sige ord, Luisa ikke tør sige. Dels bekymrer hun sig for Pilar og ønsker at spare hende for den smerte, Luisa selv oplevede med Madeleine.

Nu sidder de to kvinder ved et lejrbræt med en kedel kaffe, og Luisa indvier Pilar i kunsten at være fangevogter.

Tid: Ti minutter. Din mission: Forklare Pilar, på en måde så du selv fremstår ansvarlig og kærligt/

moderligt bekymret, hvorfor det er en god idé at beskytte sig selv ved at udsætte sine gidsler for psykisk tortur. Du skal vælge to af de følgende fire punkter, og få teknikkerne fortalt til Pilar gennem, hvorledes du gjorde det ved Emma.

- * Lærte Luisa Emma om kapitalisme ved at få hende til at "betale" for toiletpapir, hygiejnebind og rent tøj med små, meningsløse, ydmygende handlinger (røre panden mod jorden, rulle rundt og den slags)?
- * Lærte Luisa Emma at respektere døden ved at sætte datoer for hendes henrettelse, en henrettelse som altid blev udskudt på grund af nye ordrer, gang på gang, med varsel mellem to dage og det, at "henrettelsen" viste sig at være et toiletbesøg?
- * Lærte Luisa Emma at værdsætte friheden ved at fastsætte frigivelsesdatoer, som hele tiden blev udsat eller aflyst, indtil Emma ikke længere turde tro på muligheden for frigivelse?
- * Lærte Luisa Emma om "family values" ved en gang imellem at skaffe hende et par sider fra en avis, men altid med historier om små piger på alder med Emmas datter, som var kommet ud for noget slemt (Emmas spanske er udmærket)?

Det er OK, at dine hensigter over for Pilar ikke er åbenlyse, bare du selv kan se dine antydninger. Husk, du skal prøve at fremstå retfærdiggjort.

Scene 3: Synspunkt.

Sted: Foran Emma Ladowiczs hus, i en nydelig forstæde til Chicago, en regnfuld efterårs-eftermiddag.

Mary er nu tretten år gammel. Hendes mor, Emma, kom hjem for otte måneder siden, efter to år som gidsel. Nu er det Mary, som tager sig af Emma. Allan har i mellemtiden giftet sig igen, med en kvinde ved navn Crystal. Lillesøster Cathy bor hos dem. Forsikringen har betalt for en del medicin og terapi, men Emma har brug for mere. Ikke desto mindre, i eftermiddag skal Emma af sted til den sidste terapi-session, forsikringen rækker til. Mary er ved at sende hende af sted.

Tid: Seks minutter. Din mission: Som synspunkt har du frit spil. Husk: Du skal levere et synspunkt, så du har ret og pligt til at mene noget om scenen. Du skal komme med beskrivende udsagn, som giver kulør og dybde til scenen, og hvert udsagn skal indeholde enten en metafor, eller en værdi i form af et ladet tillægsord, positivt eller negativt. Du har i denne scene ikke lov til at udtale dig direkte om karakterernes indre liv, men du kan nævne ydre omstændigheder, som antyder det.

Tredie sæt: Forgiftet elskov

Scene 1: Maria Silva, offer, før.

Sted: Maria og Miguels soveværelse, i deres hus i udkanten af en mindre provinsby i det sydvestlige Colombia.

Maria er en venstreorienteret skolelærer i det sydlige Colombia. Hun er tredive, og gift med Miguel Marquez, venstreorienteret lokalpolitiker. Hun har beholdt sit eget efternavn, men Maria og Miguel er gift. Det har de været i tre år nu, og der er ingen børn, men de prøver. Maria er en glødende idealist af den slags, der slider for at omsætte idealerne til praksis med sine elever. Miguel er niogtredive og ret karismatisk. Han er både engageret politisk feminist, og en mandig mand, så det vil noget! Marias ti år yngre lillebror, Oscar, har rodet sig ud i noget rigtigt snavs: Han kæmper for oprørsbevægelsen FARC. Maria og Miguel arbejder for fred og forsoning, ikke mindst så Oscar en dag vil kunne komme hjem igen. Maria savner ham meget.

Men alt det er ikke så vigtigt lige nu, for Maria og Miguel er i seng med hinanden, og ikke for at sove! De to har meget til fælles, ikke mindst at de er fantastiske sammen. Det slår gnister, når de har sex!

Tid: Fem minutter. Din mission: Udspille en hed sex-scene med Miguel. Det skal være eksplicit erotik, der viser os et lykkeligt og velfungerende sexliv i fuldt flor. Vogt jer for porno-klichéer, der

skal ikke være noget latterligt eller plat over det. Maria har bryster, ikke patter! Hold jer også fra at tage anatomi-leksikonnet i brug. Det hedder lem og skød/skede, ikke penis og vagina. Det er muligt, at du kommer til at krydse køn i denne scene, og det er helt OK, det er bare endnu en udfordring til fantasien.

Således skal du spille: Når det fortælles, hvordan Maria bliver kærtegnet, skal du først komme med et udsagn om, hvordan hun helt konkret reagerer, og derefter med et udsagn om, hvorledes hun gengælder kærtegnet, hvilket giver Miguel et kærtegn at reagere på, og så videre.

Scenen starter ved slutningen af forspillet og slutter med at de kommer. Gør I det godt, bør der være høje puls-tal omkring bordet!

Scene 2: Observatør.

Sted: En lun aften, uden for en gammel kaffe-fabrik, hvis kælder huser et uofficielt detentionscenter, et sted i det sydvestlige Colombia.

På en bæk sidder den brutale, bitre gamle vagtværnsmand Vicente Gonzalez i olivengrønt og den glødende idealistiske unge politimand José Pérez i sit jakkesæt og venter på ordrer fra politikaptejnen Manuel Verdi, der står for uofficielt efterretnings-samarbejde med tidligere paramilitære højrefløjsfolk. Gonzalez og Pérez har igennem den sidste uge mishandlet "kommunisterne" Maria Silva og Miguel Marquez, som nu er blevet forhørt af

egentlige eksperter, og sidder i fabrikens kælder og afventer deres skæbne. Vagtværnsmanden og politimanden foragter hinanden inderligt for henholdsvis afstumpethed og selvgodt hykleri, men er nødt til at holde en facade af høflighed.

Tid: Ti minutter. Din mission: Som observatør har du her frit spil. Husk: Som observatør skal du levere konkret beskrivelse, der giver kulør og dybde til scenen, og du må ikke bruge metaforer eller værdiladede tillægsord.

Scene 3: Maria Silva, offer, efter.

Sted: Et rodet lille soveværelse i en storby et sted uden for Colombia.

Maria Silva, halvandet år senere. Både Maria og Miguel overlevede torturen. De flygtede ud af landet og er nu sammen igen, i eksil. Deres liv er knust, deres kærlighed er det eneste de har tilbage, og det holder de fast i, hver især. Da sex i høj grad var en af grundpillerne i deres forhold holder de også fast i det, af såvel nostalgi som frygt for at deres forhold skal gå i stykker uden. Men det bliver ikke helt som før.

Tid: Seks minutter. Din mission: Vælg en af de to nedenstående reaktioner på overgrebene, men UDEN at diskutere det med nogen. Vi skal se det i praksis.

* **Lede**

Maria føler lede ved alt, der minder hende om overgrebene. Alt hvad der har med sex at gøre minder hende om overgrebene, men selv noget som et mærke aftershave, en af mændene brugte, kan give hende kvalme hvis hun mærker duften fra en forbipasserende på gaden. Det er egentlig ikke fordi Maria har mistet al lyst selv, men når hun føler lyst, afskyr hun sig selv. Og hun føler næsten ubærlig skyld over at afsky Miguel, når de er sammen.

* **Genopførelse**

For Maria er mindet som et betændt sår, hun ikke kan lade være at pille i. Hun kredser om det og vender tilbage til det, uden at finde fred eller klarhed. Når Maria og Miguel elsker, forvandler hun, uden at ville det, deres sex til en genopførelse af overgrebene, og presser Miguel ind i bødlens rolle. Maria både frygter det og hungrer efter det, og af lige dele besættelse og pligtfølelse over for Miguel vender hun atter og atter tilbage.

Den reaktion, du har valgt, skal du spille ud i scenen. Og det skal være klart, i det mindste for spilleder, der véd hvad mulighederne er, hvilken en du har valgt. Som før starter vi ved slutningen af forspillet, og slutter enten ved at nogen kommer, eller at samlejet bliver afbrudt. Og husk, at skadet som hun er, så elsker Maria sin mand, selvom det ikke har nemt ved at komme ud.

Fjerde sæt: Samvittighed

Scene 1: Observatør.

Sted: En græsklædt bakkeskråning uden for en FARC-lejr i det sydlige Colombia.

De to unge FARC-rekrutter Oscar og Pilar er ude i det grønne med en frokostkurv. De flirter men er ikke umiddelbart på vej i bukserne på hinanden. Oscar forlod jurastudiet for at blive guerilla, og er for øvrigt en meget smuk ung mand (men "smuk" er naturligvis et forbudt ord). Pilar optrådte i anden scene af "En ny dag truer".

Tid: Seks minutter. Din mission: Du skal nævne at de to unge har rifler med, men ikke som det første. Derudover har du frit spil. Husk: Som observatør skal du levere konkret beskrivelse, der giver kulør og dybde til scenen, og du må ikke bruge metaforer eller værdiladede tillægsord.

Scene 2: Martin Voller, strukturelt set "relation".

Sted: På asylembedsmanden Martin Vollers kontor, i et eller andet vestligt land.

Martin Voller er 51 år gammel og er en af de embedsmænd, der skal vurdere asylansøgninger i sit uspecificerede land. Det er ikke fordi Voller er noget særlig ondsindet menneske, han har bare hørt så mange skrækhistorier og søforklaringer, at han har ekstremt meget hård hud på sjælen. Utvivlsomt er der mange af de historier, asylansøgerne fortæller, som er sande, man ved bare

sjældent hvilke. Voller har dog fundet ud af, at når man holder meget præcise noter, finder man ofte modsigelser i folks forklaringer. Der er også det ved det, at hvert afslag, man giver, er en lille bitte smule bedre for éns karriere end en godkendelse. Men Voller har da givet asyl til mange værdigt trængende flygtninge, for han er en pligtopfyldende embedsmand.

Nu skal Martin Voller tale med en hr. Pardo, Arturo Pardo, fra Colombia, som hævder at have behov for asyl, fordi såvel politiet som oprørsgruppen FARC har forfulgt ham. Pardo er en fattig, uddannet bonde ved middelmådigt helbred. Den forudgående beretning fra ham, som Voller sidder med, er noget usammenhængende og uspecifik, og skal derfor gås efter i sømmene. Det kunne bare være på grund af Pardos mangel på uddannelse, men det kunne også meget vel være fordi Pardo er en bekvemlighedsflygtning, som bruger et par gamle skader til "bevis" for tortur.

Tid: Tolv minutter. Din mission: Start med at afrunde den diskussion af politiet, som går forud for scenen, og gå så over til FARC. Du skal hale Pardos historie ud af ham, og samtidig pille den fra hinanden. Først skal du have ham til at forklare, hvorfor FARC er efter ham. Dernæst skal du have ham til at forklare helt konkret og præcist, hvordan FARC har mishandlet ham. Pres de grufulde detaljer ud af ham, han skal have fortalt om to redsk-

aber, men lad være med at bede specifikt om det. Til sidst skal du systematisk drage det hele i tvivl, rejse muligheden af at det hele bare var et skænderi med naboen, ikke politik, at hver skade potentielt kan logisk forsøges forklaret som resultat af en ulykke, hvor hans familie i virkeligheden er, og så videre. Til sidst, rund af med at udtale, at sagen vil blive undersøgt nærmere, og han vil høre mere i næste måned, og så trykke pænt og høfligt i hånd.

PS: I virkeligheden er det en ret almindelig konsekvens af post-traumatisk stress syndrom, at folks evne til at fortælle en sammenhængende selv-historie bliver stærkt nedsat. Men det er der mange embedsfolk, der ikke har hørt om eller tror på, deriblandt Voller.

Scene 3: Synspunkt.

Sted: En strandcafé i det sydlige Californien, en lun aften.

Oscar kunne ikke klare de grimme, grimme ting han skulle gøre som "agent", så nu er han flygtet fra det hele, og hutler sig igennem i Californien. Den idealistiske medicinstuderende Nicole Winter, der i Oscar ser et stakkels offer for Verdens ondskab, som hun han kaste sine kræfter i at frelse, har fået ham med på en strandcafé, hvor de snakker og drikker.

Tid: Ti minutter.

Din mission: Som synspunkt har du frit spil.

Husk: Du skal levere et synspunkt, så du har ret og pligt til at mene noget om scenen. Du skal komme med beskrivende udsagn, som giver kulør og dybde til scenen, og hvert udsagn skal indeholde enten en metafor, eller en værdi-dom i form af et ladet tillægsord, positivt eller negativt. Du har i denne scene ikke lov til at udtale dig direkte om karakterernes indre liv, men du kan nævne ydre omstændigheder, som antyder det.

Dette er scenariets sidste scene, så kan du komme på indspark af kulør, som vil være hjælp og oplæg til en intens slutning, eller sætte en mind-eværdig sanselig ramme om slutningen, er nu din chance.